

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****NAİF BAL BAŞVURUSU (2)**

Başvuru Numarası : 2015/2465

Karar Tarihi : 11/9/2019

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR

Hicabi DURSUN

Kadir ÖZKAYA

Selahaddin MENTEŞ

Raportör : Gizem Ceren DEMİR KOŞAR

Başvurucu : Naif BAL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; kamu görevlisine hakaret suçundan hukuka aykırı şekilde disiplin cezası ile mahkûmiyet hükmü verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının, aynı eylem için hem disiplin hem mahkûmiyet cezası verilmesi nedeniyle aynı fiilden dolayı yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının, infaz ve koruma memurları tarafından gerçekleştirilen yaralama eylemi nedeniyle yürütülen soruşturmanın etkili olmaması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi nedeniyle insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının, siyasi kimlikten ötürü ayrımcılık yapılarak üst haddeden ceza verilmesi nedeniyle de eşitlik ilkesinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 3/2/2015 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurusunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmiştir.

5. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

8. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

10. Başvurucu, Bolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak tutulmakta iken 17/1/2008 tarihinde infaz ve koruma memurları ile tartışma yaşamıştır.

11. Olayların meydana geliş şekline ilişkin olarak yargılama dosyası kapsamında yer alan anlatımlar şöyledir:

i. Başvurucu beyanında; olay tarihinde yatağında yattığı sırada infaz koruma memurunun gelerek örtülü battaniesini açtığını ve bundan rahatsız olduğunu, neden bu şekilde açtığını ona sorduğunda infaz koruma memurunun "Ölürsen." şeklinde karşılık vermesi üzerine "Edepsizlik yapma, terbiyeli ol." dediğini, infaz koruma memurunun "Terbiyesiz sensin." diyerek alt katta bulunan infaz koruma memurunu çağırdığını, olay tarihinde açlık grevinde olduğunu, gelen infaz koruma memurunun el kaldırarak üstüne yürümesi üzerine koğuş arkadaşı M.D.G.nin araya girdiğini, memurların M.D.G.yi tutarak diğer infaz koruma memurlarının önüne fırlattıklarını, kollarına girerek onu aşağıya doğru sürüklediklerini, aşağıdan gelen vurma seslerini ve M.D.G.nin de "Kahrolsun işkence." diye bağırduğunu duyunca kendisinin aşağıya indiğini, M.D.G.yi yerde sürüklediklerini görünce kollarından tuttuğu memurların kendisine de vurduğunu, diğer koğuş arkadaşı M.A. olaya müdahale edince onu da darbettiklerini, olaylar esnasında başgardiyanın odanın önünde bulunduğunu ancak hemen müdahale etmeyerek beklediğini, bir süre sonra müdahale ettiğini, olay bittikten sonra olayı başlatan memurun odadan çıkıp tekrar içeri girdiğini ve bu memurun kendisine yumruk attığını ifade etmiştir.

ii. Başvurucunun koğuş arkadaşı M.D.G. olay günü kapıyı kapatmaya gelen infaz ve koruma memurlarından İ.C.nin üst kata çıktığını ve akabinde tartışma sesleri gelmesi ve İ.nin "Memur" diye seslenmesi üzerine üst kata çıktığını, başvurucu yatakta doğrulmuş vaziyette iken memur İ.nin elini kaldırdığını gördüğünü, bunun üzerine araya girdiğini, memur İ.nin kendisini aşağıya indirdiğini ve indirirken sırtına birkaç kere vurduğunu, bu nedenle "Kahrolsun işkence." diye slogan attığını ve gücü oranında kendisini koruduğunu, aşağıya inince memur sayısının fazlaştığını, kendisini dışarıya çıkarmak istediklerinde direndiğini, memurların kendisine vurduğunu, bu arada başvurucuya ve M.ye de vurduklarını gördüğünü, odaya İnfaz ve Koruma Memuru O. G. geldiğinde kendisini kaldırdıklarını ifade etmiştir.

iii. Başvurucunun koğuş arkadaşı M.A. olayın büyümemesi için olaya müdahale ettiğini ancak infaz ve koruma memurları tarafından darbedildiğini ifade etmiştir.

iv. İnfaz ve koruma memuru M.K. olay günü İ.C.nin üst kata çıktıktan bir süre sonra bağırma sesleri gelmesi üzerine yukarıya çıktığını, hükümlüleri kontrol etmenin zor olduğunu düşünerek aşağıya indirmek istediklerini ancak hükümlülerin inmek istemediklerini, bunun üzerine İ.C. ile birlikte M.D.G.yi aşağıya indirmek için kollarından tuttuklarını ancak inmek istemediği için zorlandıklarını hatta merdivenlerden inerken sağ elinden yaralandığını, hükümlüleri kollarından tutarak sakinleştirmeye çalıştıklarını beyan etmiştir.

v. İnfaz ve koruma memuru E.A. olay esnasında müştekileri zapt etmek istediklerini, bu nedenle kollarından tuttuklarını, kimseyi dövmediğini beyan etmiştir.

vi. İnfaz ve koruma memuru A.K. olayın haber verilmesi üzerine hükümlülerin bulunduğu odaya gittiğini, infaz koruma memuru arkadaşlarının da odada bulunduğunu, hükümlülerin infaz koruma memurlarına ilişkin olarak "*Siz bizi gözetleyemezsiniz.*" şeklinde sözler söyleyerek el kol hareketleri yaptıklarını, sakinleştirmek amacı ile de başvurucuyu kolundan tuttuğunu beyan etmiştir.

vii. İnfaz ve koruma memuru F.B. olayın kendisine bildirilmesi üzerine hükümlülerin koğuşuna gittiklerini, orada bulunan hükümlülerin infaz koruma memurlarına hitaben "*Faşistler biz sizin devletinizi tanımıyoruz.*" şeklinde bağırdıklarını ve bir grubun da infaz koruma memurlarının üzerine yürüdüğünü, infaz koruma memurlarının sakinleştirmek ve etkisiz hâle getirmek amacıyla hükümlüleri tuttuklarını, ismini bilmediği bir hükümlünün bağırmasına engel olmak amacıyla ağzını kapattığını ancak vurmadığını, kendisinin ve diğer infaz koruma memurlarının da hükümlülere vurmadığını beyan etmiştir.

viii. İnfaz ve Koruma Başmemuru E.Ö. olay olduğunun kendisine bildirilmesi üzerine O.G. ile birlikte olayın olduğu odaya doğru gittiklerinde hükümlülerin infaz koruma memurlarının kollarından tuttuklarını ve infaz koruma memurlarının kurtulmaya çalıştıklarını gördüğünü, O.G.nin hükümlüler ile konuşması üzerine olayın kapandığını, saat 16.00-17.00 arasında hükümlülerin revire çıkmak istediklerini söylediklerini ancak olaylar esnasında hükümlülere karşı darbedilme ve vurma olmadığını, hükümlülerle yapılan konuşma esnasında herhangi bir memurun kendilerini dövdüğüne dair hükümlülerin bir beyanda bulunmadıklarını, sadece revire çıkmak istediklerini söylediklerini, hükümlülerin nasıl yaralandığını bilmediğini ancak infaz koruma memurlarının hükümlüleri yukarıdan aşağıya inmeme konusunda direndikleri için aşağıya indirmeye çalıştıkları esnada hükümlülerin yaralanmış olabileceğini beyan etmiştir.

ix. İnfaz ve koruma memuru İ.C. olay tarihinde hükümlülerin bulunduğu oda ve bahçe kapılarını kapatmak amacıyla üçlü gruplar hâlinde odalara dağıldıklarını, alt katta hükümlü M.A. ve M.D.G.yi gördüğünü, başvurucunun açlık grevinde olması ve odada bir kişinin eksik olması nedeniyle yukarı kata çıkarak hükümlü başvurucunun yattığını gördüğünü ve kontrol amacıyla battaniyesini kaldırdığını, hükümlünün uyuduğu için korktuğunu, "*Ne yapıyorsun?*" diye kendisine bağırınca "*Ölü müsün, sağ mısın, bakmak zorundayım.*" diye cevap verdiğini, "*Saçmalama terbiyesiz.*" şeklinde ondan cevap gelmesi üzerine olay çıkmasını diye alttan aldığı, diğer hükümlülerin yukarıya çıktığını ve bağırma başladı, İnfaz Koruma Memuru M.nin yukarıya çıkarak saldırganlaşan hükümlülere aşağıya inmelerini söylediğini, aşağıya inmeyen hükümlüleri zorla merdivene ve duvara çarparak aşağıya indirebildiklerini, bu esnada diğer infaz koruma memurlarının geldiğini, hükümlü M.D.G. odadan çıkmak istediğinde onu kollarından tuttuklarını, hükümlüleri sakinleştirmek ve kontrol etmek için hamlede bulunduğunu ancak onlara vurmadığını beyan etmiştir.

12. 17/1/2008 günü saat 19.00'da Ceza İnfaz Kurumu Tabipliği tarafından düzenlenen adli muayene raporunda, başvurucunun sağ kaş dış yüzünde 3-4 cm'lik ekimotik

sıyrık tespit edilmiştir. Raporda yaralanmanın basit tıbbi müdahale ile giderilebilir ölçüde hafif olduğu belirtilmektedir.

A. İnfaz ve Koruma Memurları Hakkında Yürütülen Disiplin Soruşturması

13. Meydana gelen olaya ilişkin olarak F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Amirliği tarafından Ceza ve İnfaz Koruma Memuru E.A ile F.B. hakkında disiplin soruşturması yürütülmüştür. 22/10/2008 tarihinde, hükümlüler M.A., M.D.G. ve başvuruçunun kalabalık bir grup personel tarafından fiilî müdahale ve işkenceye maruz kaldıkları iddiası yönünden hükümlülerin iddiaları dışında bir delil bulunmadığı gerekçesiyle disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

B. Başvuruçucu Hakkında Verilen Disiplin Cezası

14. Başvuruçuya 28/1/2008 tarihinde, kurum görevlilerine karşı uygunsuz söz sarf etmek ve davranışta bulunmak eylemi nedeniyle 3 ay süre ile bazı etkinliklere katılmaktan men cezası verilmiştir.

15. Başvuruçunun yeniden yargılama talebi üzerine Bolu İnfaz Hâkimliğinin 28/6/2011 tarihli kararıyla disiplin cezasının kaldırılmasına karar verilmiştir.

C. Ceza Davası

16. Başvuruya konu olay nedeniyle başvuruçucu hakkında hakaret, infaz ve koruma memurları hakkında ise zor kullanma yetkisinde sınırın aşılması suretiyle basit yaralama suçu isnadıyla kamu davası açılmıştır.

17. Bolu Sulh Ceza Mahkemesi 3/5/2011 tarihinde başvuruçunun kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçundan 1 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir. Aynı kararda infaz ve koruma memuru E.Ö., F.B., E.A., İ.C., ve A.K.'nin zor kullanma yetkisinde sınırın aşılması suretiyle basit yaralama eyleminden adli para cezası ile cezalandırılmalarına, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) karar verilmiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

"İnfaz koruma memurları İ... ve M...'nin mutlak görevleri nedeniyle sanıklar Naif, M... ve M...D...'nin odasına girdikleri, Naif'in aşağıya inmemesi nedeniyle kontrol için sanık İ...'nin yukarıya çıktığında Naif'in üzerinin battaniye ile kapalı olması nedeniyle kontrol için battaniyeyi açtığına Sanık Naif'in sert tepki gösterdiği, sanık İ... açıklama yaptığına kendisine inandırdığı ve terbiyesizlik yapma diyerek hakaret ettiği, sanıkların savunması ve tüm dosya içeriğinden anlaşılmıştır. Her ne kadar Naif Bal savunmasında hakaret kastı olmadığını iddia etmiş ise de, olayın gelişim şekline ve Yargıtayın yerleşik içtihatlarına göre eylemin hakaret niteliğinde olduğu görülmüştür. İ...C...'nin terbiyesiz sensin cevabı TCK. 129 maddesi kapsamında kabul edilmiş ve ceza verilmemiştir. Olayın büyümesi üzerine sanık M...D...G...'nin yukarı kata çıktığı ve olaya müdahale ettiği, olayın büyümesine engel olmaya çalıştığı kanaatine varılmıştır. Bu nedenle M...D...G...'nin infaz koruma memurları İ... ve M...'i itekleme eylemi hakaret niteliğinde görülmemiştir. Olayın büyüyeceği anlaşılmakla ... hükümlüleri aşağıya indirmeye çalıştıkları, kendilerine direnen hükümlü M...D...G...'nin aşağıya inmesini sağlamak amacıyla sırtına vurulması zor kullanma yetkisi dahilinde görüldüğünden zor kullanma yetkisinin sınır aşımı olmadığından bu suçtan ceza verilmemiştir. Sanıklar Naif ve M...D...G...'nin aşağıya indirilmesinden sonra diğer infaz koruma memurlarının da odaya geldikleri burada çıkan tartışmada sanıkların M...'nin siz

kim oluyorsunuz faşistler' diyerek hakaret suçunu işlediği, tartışmanın büyümesi ile infaz koruma memurları E..., A..., F... ve E...'in hükümlüler Naif, M...D... ve M...'i BTM ile iyileşecek şekilde dövdükleri kanaatine varılmıştır. Yine bu olay sırasında sanık İ...'nin Naife, Sanık A...'in de M...D...G...'ye vurarak basit şekilde yaraladıkları sanıkların savunmaları, müştekilerin beyanları, yeminli tanıkların beyanları, doktor raporları içeriği ve tüm dosya içeriğinden anlaşılmıştır. Her ne kadar katılan sanıklar Naif, M...D... ve M... ayrıntılı dilekçelerinde olayın basit bir yaralama olmayıp önceye dayalı sistemli bir hareket olduğu, işkence ve eziyet kapsamında sayılması gerektiği söylemiş iseler de, olayın gelişimi dikkate alındığında anlık bir hadise olduğu tartışmanın büyümesi ile gelişmiş basit bir yaralama hadisesi olduğu kanaatine varıldığından işkence veya eziyet boyutu bulunmadığı anlaşıldığından basit yaralama ve zor kullanmada sınır aşımı niteliğinde kabul edilmiş[tir]."

18. Mahkûmiyet ve ceza verilmesine yer olmadığı kararları yönünden başvuru ve diğer hükümlü sanıklar tarafından temyiz edilen karar Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 4/11/2014 tarihli kararıyla onanmıştır. Onama kararı başvuruca 19/1/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

19. Başvuru ve diğer hükümlüler tarafından HAGB kararlarına itiraz edilmiştir. Bolu Ağır Ceza Mahkemesince 31/12/2014 tarihinde itirazın reddine karar verilmiştir. Anılan karar henüz başvurucuya tebliğ edilmeden önce başvuruca 3/2/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. İtirazın reddi kararının başvuruca bireysel başvuru tarihinden sonra tebliğ edildiği anlaşılmaktadır.

IV. İLGİLİ HUKUK

20. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesi şöyledir:

"(1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması halinde, mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükümlenir.

(3) Kasten yaralama suçunun;

...

d) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

...

işlenmesi halinde şikayet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

21. 5237 sayılı Kanun'un 256. maddesi şöyledir:

"(1) Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır."

22. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 231. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“ ...

(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl(2) veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmasını ifade eder.

(6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmaması bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, gerekir. Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.

(8) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.23.md) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur.

(...)

(10) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.23.md) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.23.md) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.23.md) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.”

V. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 11/9/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucuya Verilen Disiplin Cezası Yönünden

24. Başvurucu, hakkında verilen disiplin cezasının hukuka aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

25. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un geçici 1. maddesinin (8) numaralı fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlangıcı 23/9/2012 tarihi olup bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvurular incelenebilir (*Zafer Öztürk*, B. No: 2012/51, 25/12/2012, § 17).

26. Somut olayda başvuru konusu disiplin cezasına ilişkin tüm süreçlerin 23/9/2012 tarihinden önce kesinleştiği anlaşılmaktadır.

27. Başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *zaman bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Mahkûmiyet Hükmü Yönünden

28. Başvurucu; hakaret kastının bulunmadığını, kendisine haksız ceza verildiğini, verilen cezanın ağır olduğunu, delillerin taraflı değerlendirildiğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

29. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz. Ancak bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık bir keyfîlik içeren tespit ve sonuçlar bu kapsamda değildir (*Ahmet Sağlam*, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

30. Başvurucu tarafından ileri sürülen iddialar, derece mahkemesince delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin olup mahkeme kararında bariz takdir hatası veya açık bir keyfîlik oluşturan bir durumun da bulunmadığı dikkate alındığında ihlal iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

31. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Aynı Fiilden Dolayı Yeniden Yargılanmama ve Cezalandırılmama Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

32. Başvurucu, aynı eylem nedeniyle kendisine hem disiplin hem mahkûmiyet cezası verildiğini ve aynı fiilden dolayı yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

33. Anayasa ve 6216 sayılı Kanun'un sırasıyla 148. ve 45. maddelerine göre Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için kamu gücü tarafından müdahale edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin de kapsamına girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir

olduğuna karar verilmesi m¼mk¼n değildir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

34. Başurucunun S¼zleřme'nin eki olan 7 No.lu Protokol¼n 4. maddesi bağlamında aynı fiilden dolayı yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının ihlal edildiğini ileri sürd¼đ¼ anlaşılmaktadır.

35. S¼zleřme'ye ek 7 No.lu Protokol Türkiye tarafından imzalanmakla birlikte Protokol¼n 1/8/2016 tarihinde y¼r¼rl¼đe girdiği, somut başuru tarihinde ise hen¼z onaylanmaması nedeniyle 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 1. fıkrasında ge¼en "*S¼zleřme ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller*" koşulu oluşmayan bu ihlal iddiasının konu bakımından incelenmesi imk¼n bulunmamaktadır.

36. Açıklanan gerek¼erle başurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları y¼n¼nden incelenmeksizin *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Eşitlik İlkesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

37. Başurucu; kendisine cezada indirim uygulanmadığını, buna karşın ceza ve infaz koruma memurlarına alt sınırdan ceza verildiğini, siyasi kimliği nedeniyle ayrımcılık yapıldığını ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri s¼rm¼řt¼r.

38. Anayasa'nın 10. maddesinde d¼zenlenen eşitlik ilkesi ve S¼zleřme'nin 14. maddesinde d¼zenlenen ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine y¼nelik iddiaların soyut olarak değerlendirilmesi m¼mk¼n olmayıp mutlaka Anayasa ve S¼zleřme kapsamında yer alan diğer temel hak ve ođg¼rl¼klerle bağlantılı olarak ele alınması gerekir (*Onurhan Solmaz*, § 33).

39. Ayrımcılık iddiasının incelenebilmesi i¼in başurucunun kendisiyle benzer durumdaki kişilere y¼nelik farklı uygulamaların meşru bir temeli olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koymasđ gerekir (*Adnan Oktar (3)*, B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 50).

40. Somut olayda başurucu, siyasi kimliği sebebiyle cezasında indirim yapılmadığını ileri s¼rmektedir. Yargılama dosyasının incelenmesi neticesinde su¼un işleniş şekli, failin ama¼ ve saiki, dosya kapsamı dikkate alınarak Bolu Sulh Ceza Mahkemesince takdiren 1 yıl hapis cezasına h¼kmedildiđi, sanığın daha ¼nce kasıtlı bir su¼tan mahk¼miyetinin bulunması, m¼kerrir olması, olayın meydana geliş şekli değerlendirilerek gerek¼eleri bu şekilde açıklanmak suretiyle cezadan indirim yapılmadığı, ayrıca HAGB kurumunun uygulanmadığı anlaşılmıştır.

41. Başurucu her ne kadar kendisi hakkında indirim sebepleri uygulanmamasının siyasi kimliği sebebiyle olduğunu ileri s¼rm¼řse de uğradığını iddia ettiği ayrımcılığa ilişkin bir delili başurucunun ortaya koymadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla başurucu tarafından ileri s¼r¼len iddiaların temellendirilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

42. Açıklanan gerek¼erle başurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları y¼n¼nden incelenmeksizin *açıķça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. İnsan Haysiyetiyle Bağdaşmayan Muamele Yasağının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

43. Başvurucu; infaz ve koruma memurları tarafından darbedildiği olaya ilişkin soruşturmanın etkili şekilde yapılmadığını, Ceza İnfaz Kurumu kamera kayıtlarının kendisine ve avukatına gösterilmediğini, infaz ve koruma memurlarına alt sınırdan ceza verildiğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

44. Bakanlık görüşünde; başvurucunun şikâyetine ilişkin soruşturma yürütüldüğü, sağlık raporu ve kamera kaydı görüntüleri ile şüpheli ifadelerinin alındığı, şüpheliler hakkında dava açıldığı, yürütülen yargılama sonucunda kamu görevlisi olan sanıkların cezalandırılmasına karar verildiği ancak öngörülen koşulları taşımaları nedeniyle HAGB'ye hükmedildiği hususları belirtilmiştir.

45. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında Bakanlık görüşünün tarafı olduğunu belirtmiş ve başvuru dilekçesindeki iddialarını tekrar etmiştir.

2. Değerlendirme

46. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, ... maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

47. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun ileri sürdüğü ihlal iddialarının Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında koruma altına alınmış olan insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

48. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

49. Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmıştır. Üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı,

kimsenin *insan haysiyetiyle bağdaşmayan* ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

50. Devletin bireyin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına saygı gösterme yükümlülüğü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini yani anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şekillerde kişilerin fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmamasını gerektirir. Bu, devletin bireyin vücut ve ruh bütünlüğüne saygı gösterme yükümlülüğünden kaynaklanan negatif ödevidir (*Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 81).

51. Devletin negatif yükümlülüğünün yanı sıra etkili ceza soruşturması yürütülmesine ilişkin pozitif bir yükümlülüğü de bulunmaktadır. Bu usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, doğal olmayan her türlü fiziksel ve ruhsal saldırı olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili resmî bir soruşturma yürütmek durumundadır. Bu tarz bir soruşturmanın temel amacı, söz konusu saldırıları önleyen hukukun etkin bir şekilde uygulanmasını güvenceye almak ve kamu görevlilerinin ya da kurumlarının karıştığı olaylarda bunların sorumlulukları altında meydana gelen olaylar için hesap vermelerini sağlamaktır (*Cezmi Demir ve diğerleri*, § 110).

52. Buna göre bireyin bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17. maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutulduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması hâlinde Anayasa'nın 17. maddesi -"*Devletin temel amaç ve görevleri*" kenar başlıklı 5. maddedeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandığında- etkili bir resmî soruşturmanın yapılmasını gerektirmektedir. Bu soruşturma, sorumluların belirlenmesini ve cezalandırılmasını sağlamaya elverişli olmalıdır. Bu mümkün olmazsa anılan madde, sahip olduğu öneme rağmen pratikte etkisiz hâle gelecek ve bazı durumlarda devlet görevlilerinin fiilî dokunulmazlıktan yararlanarak kontrolleri altında bulunan kişilerin haklarını istismar etmeleri mümkün olacaktır (*Tahir Canan*, § 25).

53. Usul yükümlülüğünün bir olayda gerektirdiği soruşturma türünün bireyin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının esasına ilişkin yükümlülüklerin cezai bir yaptırım gerektirip gerektirmediğine bağlı olarak tespiti gerekmektedir. Kasten ya da saldırı veya kötü muameleler sonucu meydana gelen ölüm ve yaralama olaylarına ilişkin davalarda Anayasa'nın 17. maddesi gereğince devletin ölümcül ya da yaralamalı saldırı durumunda sorumluların tespitine ve cezalandırılmalarına imkân verebilecek nitelikte cezai soruşturmalar yürütme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu tür olaylarda yürütülen idari ve hukuki soruşturmalar ve davalar sonucunda sadece tazminat ödenmesi, bu hak ihlalini gidermek ve mağdur sıfatını ortadan kaldırmak için yeterli değildir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 55).

54. Anayasa'nın 17. maddesinin amacı, kişinin maddi ve manevi varlığına ilişkin bir ölüm ya da yaralama olayında mevzuat hükümlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların tespit edilerek hesap vermelerini sağlamaktır. Bu, bir sonuç yükümlülüğü olmayıp uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür. Dolayısıyla bu kapsamda açılmış olan tüm davaların mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlanması zorunluluğu bulunmamaktadır (*Cezmi Demir ve diğerleri*, § 127). Ancak usul yükümlülüğünün bir unsuru olarak tespit edilen sorumlulara fiilleriyle orantılı cezalar verilmeli ve mağdur açısından uygun giderim sağlanmalıdır (*Şenol Gürkan*, B. No: 2013/2438, 9/9/2015, § 105).

55. Anayasa Mahkemesinin daha önce yaptığı incelemelerde, devletin hüküm ve kontrolü altında gerçekleştiği kabul edilen kötü muamele olayları yönünden HAGB kurumunun uygulanmasının, sorumluların fiilleriyle orantılı ceza almaları ve mağdur açısından uygun giderimin sağlanması koşullarının yerine getirilmesi önünde engel teşkil ettiği ve cezasızlık sonucuna yol açtığı değerlendirilmiştir (*Şenol Gürkan*, § 110; *Mustafa Rollas*, B. No: 2014/7703, 2/2/2017, § 81).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

56. Başvurucu; infaz ve koruma memurları tarafından darbedilmesi olayına ilişkin etkili bir soruşturma yürütülmediğini, kamu görevlileri hakkında alt sınırdan ceza verilerek HAGB'ye karar verildiğini belirtmektedir. Başvurucu; infaz ve koruma memurlarının kendilerine sürekli olarak kötü davrandığını, bunun sistematik bir hâle geldiğini ileri sürmektedir.

57. Dosyanın incelenmesi neticesinde başvurucu ve diğer hükümlüler ile infaz ve koruma memurları arasında yaşanan olaya ilişkin derhâl soruşturma başlatıldığı, toplanan deliller sonucunda kamu davası açıldığı, yürütülen yargılamada tanık ve katılan beyanları ile sanıkların savunmalarının alındığı, sağlık raporlarının dosyaya getirildiği, Ceza İnfaz Kurumu kamera kayıtlarının istendiği anlaşılmaktadır.

58. Başvurucu, Ceza İnfaz Kurumu kamera kayıtlarının kendisine ya da avukatına gösterilmemesinden şikâyet etmektedir.

59. Duruşma tutanaklarının incelenmesinden başvurunun Ceza İnfaz Kurumundaki kamera kayıtlarının incelenmesini talep ettiği, Mahkeme tarafından ilgili Kurumdan olay sırasında sanıkların bulunduğu koğuşun giriş ve çıkışını gösterir kamera kayıtlarının gönderilmesini talep edildiği, VHS kaset şeklindeki video kaydı ile 25/4/2008 tarihli Kamera Kayıt İnceleme Tutanağı'nın dosyaya gönderildiği anlaşılmaktadır. Başvurucunun O.G. yönünden video kaydının yeniden incelenmesi yönündeki talebi ise O.G.nin dosyada sanık sıfatı bulunmaması nedeniyle kamera kaydının yeniden incelenmesinin dosyaya katkısı bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvurucunun anılan kamera görüntülerine ilişkin yargılama aşamasında sunduğu başka bir talebi bulunmadığı anlaşılmaktadır. Yapılan incelemede kamera kayıtlarının toplanması yönünden etkili soruşturma ilkelerini zedeleyen bir husus saptanmamıştır.

60. Başvurucu ayrıca tanık sıfatıyla beyanları alınan infaz ve koruma memurlarının anlatımlarının objektif olmadığından şikâyet etmektedir.

61. Yargılama aşamasında başvuruya konu olayın yaşandığı koğuşta bulunan hükümlüler ile infaz ve koruma memurlarının tamamının beyanlarının alındığı, alınan beyanların diğer deliller ve kamera kayıtları ile birlikte değerlendirilerek bir sonuca varılmış olduğu anlaşılmaktadır. Tanık beyanlarının taraflı olduğu yönündeki iddianın soruşturmanın etkililiği üzerinde bir tesiri bulunmamaktadır.

62. Yapılan yargılamada toplanan deliller ve dosya bir bütün olarak değerlendirilerek infaz ve koruma memurları ile hükümlüler arasında çıkan tartışma

sonucunda kamu gücü kullanan infaz ve koruma memurlarının güç kullanımında sınırı aşmak suretiyle basit yaralama suçunu işlediklerinin tespit edildiği anlaşılmaktadır.

63. Mahkemece yaralanmanın mahiyeti, olayın meydana geliş şekli değerlendirilerek dört kamu görevlisinin başvurucaya yönelik olarak gerçekleştirdiği tespit edilen eylemler nedeniyle 100 gün sonuç adli para cezası ile cezalandırılmasına ve haklarında HAGB uygulanmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

64. Bu durumda infaz ve koruma memurları hakkında verilen cezanın sorumlulara fiilleriyle orantılı cezalar verilmesi ve mağdur açısından uygun giderim sağlanması yönündeki gerekliliği sağlayıp sağlamadığı değerlendirilmelidir.

65. Bu noktada öncelikle ilgili mevzuatın derece mahkemelerine HAGB'yi uygulama olanağı verdiğini belirtmek gerekir. Ancak bu bir zorunluluk olmayıp bu konuda hâkime tam bir takdir yetkisi tanınmıştır. Hâkimin takdiri ile sanığın beş yıllık deneme süresi içinde yeni bir suç işlememesi durumunda kararın uygulanmaması ve söz konusu davanın ilgili kanun gereğince otomatik olarak düşmesi söz konusudur.

66. HAGB'yi uygulama olanağı mahkemelerin takdirinde olmakla birlikte mahkemelerin sanıkların fiilen cezasız kalmalarını sağlayacak şekilde hukuku uyguladıklarının tespiti hâlinde soruşturmanın etkinliğinin sağlanmadığı sonucuna varılabilmektedir (*Süleyman Deveci*, B. No: 2013/3017, 16/12/2015; *Yunus Kalkan*, B. No: 2013/4383, 18/2/2016; *Mehmet Şah Araş ve diğerleri*, B. No: 2014/798, 28/9/2016).

67. Başvurucu hakkında düzenlenen raporda sağ kaş dış yüzünde 3-4 cm'lik ekimotik sıyrık tespit edilmiştir. Başvurucu her ne kadar kötü muamelenin sürekli ve sistematik olduğunu iddia etmişse de gerek yargılama gerek bireysel başvuru dosyasında bu hususu destekleyen bir veri bulunmamaktadır.

68. Bununla birlikte başvurucaunun ceza infaz kurumunda, devletin hüküm ve kontrolü altında bulunduğu bir zaman diliminde ceza ve infaz koruma memurları tarafından kendisine karşı uygulanan ve yaralanmasına sebebiyet veren kuvvet kullanımı değerlendirildiğinde müdahalenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele kapsamında nitelendirilmesi mümkün görülmüş ve devletin Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında negatif yükümlülüğüne aykırı davrandığı sonucuna ulaşılmıştır.

69. Bireyin bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17. maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutulduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması hâlinde sorumluların belirlenmesini ve gerekirse cezalandırılmasını sağlamaya elverişli, etkili bir soruşturmanın yapılması gerekmektedir.

70. Somut olayda infaz ve koruma memuru E.Ö., F.B., E.A., İ.C., ve A.K.'nın zor kullanma yetkisinde sınırın aşılması suretiyle basit yaralama eyleminden adli para cezası ile cezalandırılmalarına ve HAGB'ye karar verildiği, haklarında bir disiplin cezasına da hükmedilmediği anlaşılmaktadır.

71. Soruşturma yükümlülüğü bir sonuç yükümlülüğü olmayıp uygun araçların kullanılması yükümlülüğünü oluşturduğundan yargılamanın nihai olarak mutlaka belli bir ceza türüyle sonuçlanması gerektiği söylenemeyecek olmakla birlikte mahkemelerin hukuku,

sanıkların fiilen cezasız kalmalarını sağlayacak şekilde uyguladıklarının tespiti hâlinde soruşturmanın etkinliğinin sağlanmadığı sonucuna varılabilecektir.

72. Somut olayda yürütülen yargılamada infaz ve koruma memurlarının kuvvet kullanımı konusunda sahip oldukları yetkileri aştıkları tespit edilmiş ancak sorumluların fiilleriyle ve meydana gelen yaralanmayla orantılı bir yaptırıma hükmedilmemiş, soruşturmanın etkinliğinin sağlanmasının koşullarından biri olan sorumluların fiilleriyle orantılı ceza almaları koşulu yerine getirilmemiştir. Bu durumda somut olayda Mahkemenin HAGB kurumunu cezasızlık sonucu doğuracak ve sorumluların fiilleriyle orantılı ceza almaları koşulunun yerine getirilmesine engel olacak şekilde uyguladığı anlaşıldığından insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağı kapsamında etkili soruşturma usul yükümlülüğünün ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

73. Yargılama sonucunda başvuru açısından yeterli giderim sağlanmadığı dikkate alındığında başvurucağın mağdur sıfatının ortadan kalktığından bahsedilmesine olanak bulunmamaktadır. Bu nedenle her ne kadar derece mahkemelerinin kararlarıyla devletin negatif yükümlülüğüne aykırı olacak şekilde başvurucağın yaralandığı tespit edilmiş ise de başvurucağın mağdur statüsünün devam ettiği anlaşıldığından insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının maddi boyutunun da ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

74. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında koruma altına alınan insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının maddi ve usul boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

E. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

75. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvurucağın hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucağın lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

76. Başvurucağın yeniden yargılama ve 20.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

77. Anayasa Mahkemesi Mehmet Doğan ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60) başvurusuna dair vermiş olduğu kararda, bireysel başvuruya konu olayın incelenmesi sonucunda ihlal kararı verilmesi durumunda ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenler hususunda detaylı açıklamalarda bulunmuştur. Buna göre bireysel başvuru kapsamında bir temel hak ve hürriyetin ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün

olduğunca eski hâle getirmenin, yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle devam eden ihlalin durdurulması, ihlale konu kararın veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan, § 55*).

78. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca kural olarak ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmedilir (*Mehmet Doğan, § 58*).

79. Anayasa Mahkemesinin tespit edilen ihlalin giderilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasına hükmettiği hâllerde ilgili usul kanunlarında düzenlenen yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak yargılamanın yenilenmesi sebebinin varlığının kabulü ve önceki kararın kaldırılması hususunda derece mahkemesinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Zira ihlal kararı verilen hâllerde yargılamanın yenilenmesinin gerekliliği hususundaki takdir derece mahkemelerine değil ihlalin varlığını tespit eden Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Derece mahkemesi Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirttiği doğrultuda ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür (*Mehmet Doğan, § 59*).

80. Başvuruda, kötü muamele olayları yönünden HAGB kurumunun uygulanmasının sorumluların fiilleriyle orantılı ceza almaları ve mağdur açısından uygun giderimin sağlanması koşullarının yerine getirilmesi önünde engel teşkil ettiği ve cezasızlık sonucuna yol açtığı gerekçesiyle insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin etkili ve caydırıcı ceza verilmesi yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

81. Bu durumda ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise usul hukukunda yer alan benzer kurumlardan farklı ve bireysel başvuruya özgü bir düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yeniden yargılama sürecinde mahkemelerce yapılması gereken iş, öncelikle hak ihlaline yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere kapatılan Bolu Sulh Ceza Mahkemesi yerine ilgili Asliye Ceza Mahkemesine (E. 2008/914) gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

82. İhlalin sonuçlarının giderilmesi için başvurucuya ayrıca 20.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

83. Dosyada yargılama gideri bulunmadığından yargılama gideri yönünden hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. 1. Başvurucuya verilen disiplin cezası yönünden adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *zaman bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Mahkûmiyet hükmü yönünden yargılamanın sonucu itibarıyla adil olmadığına ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Aynı fiilden iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Eşitlik ilkesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında koruma altına alınan insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Kararın bir örneğinin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kapatılan Bolu Sulh Ceza Mahkemesi yerine ilgili Asliye Ceza Mahkemesine (E. 2008/914) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucuya 20.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 11/9/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Selahaddin MENTEŞ